

Titlu proiect: **Deschidem școala noastră pentru toți copiii!**

Proiect nr. **2018-EY-PICR-R2-0001**

B5. MODUL DE A GÂNDI ȘI MODUL DE A FI

Sărbători, datini și tradiții

Obiective principale

- completarea informațiilor oferite de materialul didactic suport – IO6 (Cap.1) – și transpunerea lor într-o formă practică, atractivă și recreativă, adaptată copiilor;
- valorificarea cunoștințelor în activitatea extracurriculară intitulată generic: „Dansând în ploaie”;
- stimularea interesului pentru cunoașterea și valorificarea culturii populare și a formelor ei de manifestare, ca parte a unei concepții proprii, autonome despre lume, a unui sistem de cunoștințe, credințe și arte proprii;
- evidențierea unor elemente corespondente în credințele populare românești și indiene (vezi originea indiană a rromilor);
- dezvoltarea abilităților practice și a celor motrice;
- vizionarea unui material video adecvat care să faciliteze aplicarea informațiilor.
- **Resurse și materiale necesare:** crenguțe de salcie pentru realizarea unor coronițe vegetale (pot fi înlocuite cu niște cordeluțe împodobite în hârtie colorată).

Descrierea activității

Modul de desfășurare: interacțiune față în față.

Etapele desfășurării:

1. Expunerea informațiilor despre „Dansul Paparudelor” (*Anexa 1*);
2. Vizionarea materialului video intitulat *Paparudele* disponibil la <https://www.youtube.com/watch?v=27LtS8bN5ts&t=1425s>;
3. Realizarea unor coronițe din crenguțe de salcie;
4. Opțional executarea dansului ritual.

Anexa 1

Când ploile întârzie, iar semănăturile sunt primejduite, la sat, copiii cântă și dansează după un ritual magic, rostind versurile unui cântec, care sună cam așa:

*Paparudă rudă,
Vino de ne udă,
Ca sa-nceapă ploaie,
Să curgă șiroaie,
Cu găleata, leata,
Peste toată gloata.*

*Unde dă cu maiul,
Să crească mălaiul;
Unde dă cu sapa,
Să curgă ca apa...*

Ei cer ajutorul forțelor divine, să intervină prompt și salvator în favoarea oamenilor. Se mai întâmplă și astăzi în satele din Ialomița.

După cum se poate observa, versurile sunt organizate într-o poezie de incantație, dar nu sunt învăluite în mister, pentru simplu motiv că ele trebuie să fie explicite, mai degrabă practice decât poetice. Scopul lor este cât se poate de clar, oamenii au nevoie de ploaie pentru culturile lor care altfel nu ar rodi, ci dimpotrivă s-ar veșteji și i-ar lăsa fără hrană.

În credința populară străveche responsabilitatea pentru aducerea ploilor îi revine Paparudei. De aceea, ploile sunt influențate de activitatea acestei zeițe, iar sătenii se adună pentru a participa la un ritual: *Dansul Paparudelor* ca intervenție divină pentru munca și practicile lor agricole. Îi cer Paparudei să se țină de treabă, să se întoarcă la îndatoririle ei, de care se pare că a uitat, și să readucă ploaia pe pământurile lor.

Ritualul presupune o rânduială religioasă, desfășurată după niște reguli. În cazul Paparudei aceste reguli sunt grupate în trei secvențe principale:

Nașterea

Momentul de început al ritualului, etapa când erau selectați dansatorii. Aceștia trebuiau să fie persoane pure, de aceea erau preferate fetițele sau fetele nemăritate, care alcătuiau ceata sau alaiul paparudei. Odată alcătuită ceata era căutată persoana care interpreta rolul principal: Paparuda. Rolul ritual al Paparudei îi era atribuit de obicei tot unei fetițe, fete nemăritate, mai rar unui băiat sau flăcău. Pentru a putea interpreta rolul zeiței ploii aceasta trebuia să poarte o mască sau un costum vegetal confecționat din frunze de boz, brusture sau din alte plante. Îmbrăcămintea vegetală trebuia purtată

pe trupul gol, iar pe cap era împodobită cu o coroniță de flori, ceea ce simboliza puritatea naturii însuflețite înainte de a fi atinsă de orice acțiune de fertilizare.

Desfătarea

Paparuda și însoțitoarele ei pornesc prin sat și intră în fiecare gospodărie, se îndreaptă către fântânile din gospodării, executând *Dansul Paparudelor*. Dansul are o melodie simplă, este cântată și ritmată de participanți prin bătaia palmelor. Paparuda este udată cu apă, uneori cu lapte, cu zer; iar însoțitoarele Paparudei primesc daruri (alimente, bani, vase de lemn). Versurile invocă ploaia și uneori, efectul practic așteptat (roadele bogate) și binefacerile ploilor, urări de sănătate și făgăduirea de către gazdă a unor daruri.

Moartea

Este momentul în care Paparuda dezbracă masca vegetală, costumul din frunze. Îmbrăcămintea rituală este lăsată în locul unde a fost îmbrăcată (râu, pârâu, fântână) și este depusă pe apă ca un mort, semn că ritualul s-a încheiat, iar personajul divin și-a încheiat misiunea pe Pământ. Oamenii petrec cu privirea și cu cântece de Paparudă, „mortul” dus de apa curgătoare. Dansatoarele se scaldă ritualic în apa râului, sunt împărțite apoi daruri și are loc uneori un ospăț funerar.

Ritualul avea odinioară o dată fixă, cel mai probabil la echinocțiu de primăvară. Creștinarea populației a împins această dată joi, în a treia săptămână post-pascală, și ori de câte ori sezonul secetos, sărac în precipitații, o impune. Obiceiul se regăsește în legătură cu practicile agricole și cultivarea pământului și în tradiția aromânilor *Pirpiruna*, la bulgari *Perperuda* (obicei bulgar în timp de secetă) sau sârbi și croați *Perperuna*, *Perepuna*, *Peperuna*.

Există posibilitatea ca Paparuda să fie înrudită cu zeul indian Rudra, care patronează fenomenele meteorologice. Alte nume cunoscute pentru acest obicei sunt următoarele: Păpălugă, Papalugă, Babarudă, Bărbăruță, Peperuie, Dodoloaie, Dodoluță, Mămăruță ș.a.